

Värmdö kommun

134 81 Gustavsberg

[08-570 470 00](tel:08-57047000)

varmdo.kommun@varmdo.se

www.varmdo.se

Datum: 2024-01-24

Mottagare: Region Stockholm
genom Mannheimer Swartling
Advokatbyrå

Avsändare:

Samhällsbyggnadskontoret,
Värmdö kommun

Svar på förfrågan om tillgänglig mark för helikopterbas

Region Stockholm har inkommit med en förfrågan till Värmdö kommun om mark som potentiellt kan vara tillgänglig för anläggning av en helikopterbas.

Förfrågan gäller primärt potentiell mark för regionens ambulanshelikoptertjänst (Målsättning A), men omfattar även förfrågan om potentiell mark för en större anläggning som skulle kunna inrymma Karolinska Sjukhusets helikoptertjänst samt möjliggöra samlokalisering med Sjöfartsverkets helikoptertjänst (Målsättning B). Av svaret ska framgå om potentiell mark bedöms möjlig att överlåta eller arrendera.

Bakgrund

Under perioden 1993 till 2017 hade regionens ambulanshelikoptertjänst en bas i Mölnvik i Värmdö kommun. Basen flyttades till Norrtälje då lokaliseringen i Mölnvik inte längre bedömdes säker. I samband med flytten undertecknade Region Stockholm (då Stockholms läns landsting) och Värmdö kommun en avsiktsförklaring om att i samverkan undersöka möjligheterna för en permanent placering av regionens ambulanshelikoptertjänst i Värmdö kommun.

Värmdö kommuns inställning

Värmdö kommun är fortsatt mycket positiv till en permanent placering av Region Stockholms ambulanshelikopter i kommunen.

Placeringen av ambulanshelikoptern är avgörande för alla skärgårdskommuner i regionen eftersom den är det enda alternativet för många invånare att snabbt få sjukhusvård.

Den största delen av ambulanshelikopterns utryckningar sker i mellersta och norra skärgården¹ och under sommarmånaderna ökar befolkningen i skärgården kraftigt. En placering av helikoptern i regionens östra delar skulle ge en kortare insatstid för majoriteten av patienterna och därmed även öka patientsäkerheten. Värmdö kommun är en lämplig bas för ambulanshelikoptertjänsten då kommunen har en skärgårdsnära, men ändå central placering i regionen. Med bas i Värmdö kommun har ambulanshelikoptern möjlighet att nå såväl skärgård som andra delar av regionen snabbt. Att placera helikoptern i närheten av det område som har det största behovet gör att tiden minskar för majoriteten av patienterna tills de får vård av ambulanshelikopterns personal. Detta är ett starkt argument till varför en lokalisering inom Värmdö kommun är fördelaktigt.

Regionen efterfrågar utöver markområden för helikopterbas även ytor för minst tre vägambulanser, även kallade dimbilar. Kommunen ser mycket positivt på att lokalisera dimbilarna, som kan används när väderförhållanden eller tekniska problem förhindrar flygning med ambulanshelikoptern, inom kommunen. Med olika omlastningsstationer inom kommunen skulle helikoptern kunna frigöras snabbare vid till exempel en omprioritering av ambulanshelikopterns pågående uppdrag. Kommunen ser att det finns flera lämpliga platser för omlastning inom kommunen om ambulanshelikoptern skulle behöva det, se vidare under avsnittet om Myttinge/Nyvarp.

¹ Locum (2019) Slutrapport Lokaliseringsutredning för ambulanshelikopter. Bilaga 1

Potentiella markområden för ändamålet

Utifrån de kriterier som ställs upp i förfrågan för Målsättning A och B har hittills sju markområden identifierats i kommunen som potentiellt skulle kunna nyttjas. Tre av dessa områden bedömer kommunen är lämpliga att i första hand utreda vidare:

- Myttinge/Nyvarp
- Västra Mölnvik
- Kil

Myttinge/Nyvarp

Kommunen förespråkar alternativet Myttinge/Nyvarp (fastighet Myttinge 1:34) eftersom området bedöms uppfylla kriterierna för såväl målsättning A som B. Området ligger på Norra Värmdölandet i ett militärt område vid Myttinge övnings- och skjutfält (se bild 1). Området är utpekad i kommunens översiktsplan för helikopterverksamhet och bedöms vara lämpligt för en långsiktig lokalisering.

Bild 1: Lokalisering av markområdet Myttinge/Nyvarp (i relation till övriga potentiella platser i svaret)

Marken skulle kunna nyttjas som helikopterbas tillsammans med en eller flera omlastningsstationer i kommunen, placerade i närheten av väg 222. Dessa omlastningsstationer möjliggör att helikoptern skulle kunna frigöras snabbare vid till exempel en omprioritering av ambulanshelikopterns pågående uppdrag. Vidare skulle en sådan lösning troligtvis innebära att antal landningar vid omlastningsstationen hamnar på en sådan nivå att särskilt tillstånd för marken inte skulle krävas enligt Transportstyrelsens föreskrift TSFS 2019:26.

Markområdet ägs av Fortifikationsverket och har en total area på cirka 860 hektar. Försvarsmakten hyr en del av marken till sin verksamhet. Kommunens bedömning är att det i dialog med Försvarsmakten och Fortifikationsverket är möjligt att hitta en lämplig lokalisering inom området, även om Försvarsmakten skulle behöva ytterligare utrymme för utvecklingsmöjligheter inom området.

Markområdets storlek och det faktum att delar av området hyrs av Försvarsmakten ger förutsättningar för ytterligare samordning, utöver de tjänster som lyfts i regionens förfrågan. Det finns flera exempel där bland annat övnings- och skjutfält lokaliserats tillsammans med helikopterbas och där det med lokaliseringen finns många samordningsvinster samt att det finns ett stort mervärde i kompletteringen av samhällsviktig verksamhet. Kommunen ser vidare att det inom detta område finns goda förutsättningar för att titta på möjligheten till sekundära bunkringsplatser och omlastningsplatser, förslagsvis till exempel för polismyndigheten eller Försvarsmaktens helikoptrar.

Markområdets storlek ger även möjlighet till utbyggnad av basen utifrån framtida och nu okända behov och även andra framtida utvecklingsmöjligheter med luftburen samhällsservice till skärgården.

Kommunen tror även att det finns möjligheter att få till en beredskapsflygplats för beredskapsflyget för civilberedskapsändamål inom detta område, vilket skulle innebära många olika fördelar för flera parter, tex en stor kostnadsbesparing för regionen eftersom det är staten som ansvarar för finansieringen av drift- och underhåll av beredskapsflyget.

Delar av området på fastigheten ingick i en delrapport till den lokaliseringstudie som genomfördes av Locum på uppdrag av Region Stockholm 2019². Det området bedömdes då inte uppfylla kraven på hindersfrihet. Kommunens bedömning är att fastighetens storlek innebär att det finns flera ytor som passar för ändamålet, vilket ökar förutsättningarna att skapa hindersfrihet.

Då samnyttjande med Försvarmakten är en förutsättning för detta markområde behöver dialog om utveckling och utbyggnad av helikopterbasen föras med såväl Fortifikationsverket som fastighetsägare samt med Försvarmakten som hyresgäst.

Angående upplåtelseform ser Värmdö kommun att frågan är beroende av vilka verksamheter som kommer att samnyttja området. I dialog med regionen, fastighetsägare och hyresgäst kommer rådighet kunna säkerställas över området exempelvis genom ett långsiktigt arrende.

Västra Mölnvik

Markområdet (Ösby 1:65) bedöms uppfylla kriterierna för målsättning A och ägs av Värmdö kommun som är öppna för såväl köp som långsiktigt arrende. I närheten av området ligger Värmdö brandstation. Kommunen ser att det finns goda möjligheter till samordning mellan verksamheterna vid en lokalisering på denna plats.

Området ligger nära väg 222. En ny väg behöver uppföras om området ska nyttjas som helikopterbas. I dialog med Trafikverket kan det undersökas om denna väg kan kopplas på väg 222.

Markområdets omgivning bedöms inte vara bullerkänslig, till exempel är inga bostäder lokaliserade i närheten. Öster om området ligger ett verksamhetsområde. Markområdet är delvis kuperat och eventuellt kan visa åtgärder behöva genomföras för att skapa hindersfrihet.

² Locum (2019) Delrapport 1: Utredning av framtida lokalisering för Region Stockholms ambulanshelikoptertjänst i Värmdö kommun (ref. LOC 2019-0531).

Kil

Markområdet (preliminärt fastigheten Västra Ekedal 1:24) bedöms uppfylla kriterierna för målsättning A. Området ligger på gränsen mellan Nacka och Värmdö längs väg 222. Kommunen bedömer att förutsättningarna att inrätta en helikopterbas i området som goda. Detaljplanering av området pågår. I beslut om start-PM för detaljplanen framgår att möjligheterna att inrätta en ny helikopterbas på platsen ska utredas inom ramen för detaljplanearbetet. Markområdet ägs av Frentab som kan upplåta ett långsiktigt arrende.

Området är kuperat och i närheten går en kraftledning. Kommunen bedömer att hindersfrihet kan uppnås, eventuellt att några åtgärder kan behöva genomföras.

Potentiella markområden att utreda i andra hand

Nedanstående fyra områden (se bild 2) bedöms lämpliga att utreda vidare i andra hand:

Område	Området möter kriterierna för målsättning	Upplåtelseform
Södra Mölnvik 1	A	Långsiktigt arrende
Södra Mölnvik 2	A	Långsiktigt arrende
Hälludden	A	Långsiktigt arrende
Ingarökrysset	A	Långsiktigt arrende

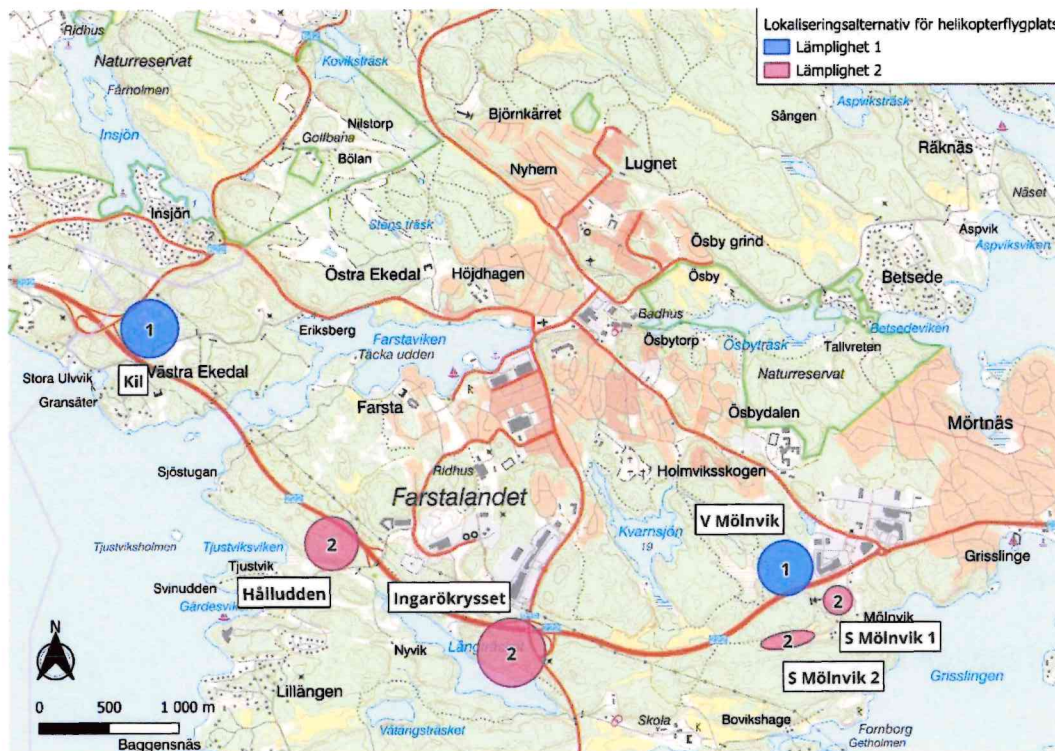

Bild 2: Lokalisering av markområdena Kil, Västra Mölnvik, Södra Mölnvik 1 och 2, Hälludden, Ingarökryssat

Både områdena i Södra Mölnvik bedöms uppfylla kriterierna för Målsättning A, ligger nära väg 222 och har goda förutsättningar för att klara övriga av regionens kriterier.

Ingarökryssat är beläget i nära anslutning till väg 222 och Gustavsbergs trafikplats. Markområdet bedöms uppfylla kriterierna för målsättning A. Markområdets potential att användas för helikopterbas har utretts av kommunen 2013. Av utredningen framgår att platsen skulle vara lämplig för ändamålet.

Utöver de sju alternativ som presenterats ovan finns ytterligare ett antal platser i kommunen som kan vara aktuella men som inte tas upp i detta svar. Dels finns ett antal markområden i kommunen som bedöms uppfylla de kriterier som ställs för Målsättning A och är lokaliserade nära väg 222 eller i Gustavsbergsområdet. Dessa platser har dock inte inkluderats i svaret i detta läge då dialog med fastighetsägarna pågår.

Dels finns ett antal områden på främst Värmdölandet som bedöms uppfylla kriterierna för främst Målsättning A. I förfrågan framgår att det är eftersträvansvärt att, om möjligt, lokalisera helikopterbasen till länets mer centrala delar. Dessa områden har därför inte inkluderats i svaret, eftersom de skulle innebära en mindre

central placering i regionen än majoriteten av de alternativ som presenterats ovan.
Värmdö kommun är dock öppen för att utreda dessa ytor vidare i samråd med regionen.

Greger Ragnarsson

Kontorschef Samhällsbyggnadskontoret